

متن پرسش

با سلام حضرت استاد: در وحدت ذات و مظاهر آیا مظاهر غیر از وجود هستن؟ اگر غیر و جدای از وجودند که این اشکالاتی دارد از جمله جدا کردن حق تعالی از مخلوقات و تجلیات و محدود شدن حق. اگه جدا نیست پس عین وجوده که در واقع مظاهر همون وجود نازل شده حق تعالی میشن، در واقع وجود تجلیات همون وجود حق تعالی هست اما اولی که ایراد داشت اینم اگر بپذیریم که همون وحدت تشکیکی درست کردیم که تفاوت وحدت تشکیکی ذات مراتب با وحدت شخصی ذات مظاهر در چیه؟ چون در واقع مظاهر هم همون وجودند. البته نازل شده، خوب این که شد تشکیک در وجود پس تشکیک ظهور تفاوتش با این چیه؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: وقتی بگوییم مخلوقات از جهت «وجود» نازلهی حق هستند در حالی که خداوند در مقام خداوندی اش کمال مطلق است، نازلهی او چون کمال مطلق نیست، پس خدا نیست و از این جهت نازلهی خداوند معنا ندارد بلکه باید بگوییم تجلیات اسماء الهی در عالم ظهور دارد. و در مورد تشکیک در مراتب، برای وجود مرتبه قائل شده ایم. در حالی که در وحدت شخصی برای وجود مطلق، مرتبه ای قائل نیستیم، بلکه در نسبت خود با حق تفاوت قائلیم. موفق باشید